

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Vtilene sit expediensque vouere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

re, eo quod animus tuus ad illud fuit tempus propensus. Perinde. n. tunc censendum de uoto est atque de lege, quae singulariter quadragesimalem ieiunium iubet. Si uero adiectio illius temporis non fuerit propter eius affectionem, sed ut principali uoto limen poneret, tunc tenetis quidam illo tempore, sed nihilominus illo transacto obligatio non aboletur, quin alio tenentis. Ut si uouisti religionem intra annum ingredi, del. tibi tibi dabitur nisi illo anno promissum reddas Domino Deo tuo, & nihilominus illo perextinto eandem tenentis suscipere religionem. Res est clara. Conditionale autem uotum non uno, sed duobus fit modis. Est. n. alterum sincere conditionale, alterum uero poenale. Conditionale est, quotiescunque homo ad rem aliquam affectus est, sed quia impedimentum sibi obstat uel facultas non suppetit, uouet sub conditione. Ut si uoueas post mortem matris quae tibi erat impedimento religionem intrare, aut post mortem patris suppetentibus tibi numis peregrinari, aut si tibi tale Deus beneficium contulerit, orphanam dotare. Poenale autem est, quando non eras tali rei affectus neque tibi erat cordi, immo quia exosa est & in uisa tibi, adigis te uoto in illam crucem, si in re tibi forte aliqua peccare conigerit. Ut cum uoues si luseris, aut si adulterium feceris religionem ingredi. Hoc. n. licet formam habeat conditionalis uoti, est tamen poenale, quoniam directe uotum non est religionis, sed non ludendi aut non aduherandi, poenam n. adiecit ut uel caueres, uel post factum reipsum castigares. Ea propter inter haec uota una est compertissima differentia, & uita in aperta conuenientia, sed una resstat controuersia. Differentia inquam est, quod ante positam conditionem, quando uotum est religionis aliudve ex tribus Pontifici Maximo reseruat, super pure conditionali non potest nisi per ipsum Pontificem uel per concilium dispensari, in poenali autem potest per episcopum. Ratio est quod in priori illud, quo directe fertur uotum, est religio, uotum autem poenale non recte fertur, ut praemissimus, nisi in illud proximum obiectum, quod est non ludere, aut non adulterari. Quare qui in illa dispensari potest, ualet etiam in poenam ex transuerso apositam, quantumuis sit religionis. Conuenientia uero est, quod utrunque posita

conditione obligat, neque de hoc uolito contouertitur. Quod ergo sub iudice resstat, est, utrum posita conditione poenale uotum nequeat nisi a summo Pontifice dispensationem suscipere, perinde atque aliud conditionale. De quo q. 4. sub titulo dispensationis, artic. 3. dictum sumus. Videtur. n. eodem modo esse in dispensabile, quandoquidem uirtute uoti obligatio iam tunc religionis exorta est. Ad quantum facile respondetur. In primis neminem posse alio suo uoto obligare, neque filium, neque uerum, neque aliter subditum, quoniam uotum est religionis actus qua quis suam propriam offerit Deo uoluntatem. Quare si uouisti filium alicui templo offerre, tenentis illum ducere, ille autem solum tibi filiali obedientia tenetur parere, nullatenus tamen ex vi religionis. Rursus, qui per se uotum implere non potest, si personale est, nullatenus id tenetur praestare per alium, si quod in uoto semper intelligitur possibilitatis conditio, tunc quod peronale uotum fit propter propriam macerationem aut afflictionem corporis, aut ad excitandum deuotionem, aut patet in uoto ieiunij aut peregrinationis. Haec autem nemo per alium assequitur. Secus, si non est uotum mere personale, ut si in subsidium belli Hierosolymitani personam unam uouisti, & tu non potes, debes aliam mittere. Rursus, si uouisti monasterium aedificare, aut uirginem dotare, quod uincens non peroluit, tenetur haeres tuus si bona illi reliquis, ut ait Palud. 4. dist. 38. q. 3. Pro quo facit l. 2. ff. de pollicita.

ARTICVLVS II.

Utrum uile sit expedire uotum.

Post uirtutem uoti obligandi sequitur de alia, quae est eius uilitas. Utrum scilicet aliquid nobis emolumentum afferat. Et arguitur a parte negatiua. Nemini expedit priuare se optimo bono, quale est libertas. Hac enim homines ceteris animantibus praestamus, quare nullo est uero aestimabilius, hac autem homo per uoti necessitatem nudatur, ergo uouere non est expediens. Secundo. Nemini conuulium est periculum sese obijcere, qui autem uouit, periculo exponitur extra quod erat.

Vnde

Votum
conditio-
nale.
Votum
poenale.

Dña in-
ter uotū
condōna-
le quan-
tū ad di-
spensabi-
litatem.

SOTO
DE IUSTITIA
LIB. I.
DE LEGIBUS
DIT
13

Augu. Vnde Aug. in epistola ad Arment. & Pau. Quia iam, inquit, vouisti, iam te obstrinxisti. Aliud facere tibi non licet. Non talis eris, si non feceris, quod vouisti, qualis masculis si nihil tale vouisses. Minor tunc cesses, non prior. Modo autem tanto (quod ab illi) miserius, si fidem Deo frigeris, quanto beatorum si perfolueris. Tertio arguitur. Consilium est Pauli ad Corin. 4. ut imitatores eius simus, sicut ipse est Christus, Christus autem nullibi legitur aliquod vouisse, neque Apostolorum ullus ergo nihil in vouendo emolumentum inest. In contrarium autem est Psal. ille, Vouete & reddite Domino Deo vestro.

Ad quæstionem hanc vnica eamque cõpertissima conclusio respondetur. Vouere vtile quidem est, non tamen Deo, sed nobis. Probat. Alia ratione homini quidpiam promittitur, quam Deo, homini enim aliquid promittimus, quod non solum beneficium conferre, vtile illi est, verum & ipsam ei pollicere. Nam sicut re ipsa collata iurantur, sic & promissione fit certior futuri beneficii, vnde sp̃s generat, quam pro alio beneficio ducit. Quapropter non solum conferenti, verum & promittenti gratia exhibentur. Deo autem ut nihil inde commodi accrescit, quod aliquid ei conferimus, eo quod nostrorum bonorum non indiget, ita neque vtile est, ut ei aliquid polliceamur. Scit enim occultatius quam nos quidnam ei simus exhibituri. At vero vtrumque nobis vtile est, nam per hoc quod ei aliquid exhibemus nobis ipsi augemus præmia, ei vero tantum extentior sit gloria. Vnde Augu. in eadem epistola, Benignus exactor est, & nõ egenus, & non creicat ex redditibus, sed qui in se faciat crescere redditores, nam quod ei redditur, reddenti additur. Inde autem, quod illi quippiam polliceamur, hoc nobis accrescit lucrì quod voluntatem nostram in bonum dirigimus & firmamus, ut mutare iure, neque vnus animum. Est ergo exitus, non quidem sua sed nostra vouere.

Corollarium conclusionis huius est salutare esse alijs consilium et voueant. Attamen tam conclusio quam corollarium intelligitur in genere, & lex obiectio, nam speciatim non singulis est semper commodum. Quid quidem non ex natura & qualitate voti descendit, sed ex imbecillitate & defectu personarum, nempe quia sibi non

sunt constantes vt voti arduitate cuinccre valeant.

Igitur inter Catholicos adeo res hæc euidentis est, vt nisi cum hæreticis nulla nobis pugna reliqua fiat. Est ergo primum supra factum arg. quo hæretici, vt nouissime Lutherus in impio sub lib. De vobis monast. contendunt, perniciosum esse vt vteratatum abest vt sit vtile. Verba sunt Lutheri in eod. lib. Et paulo post Votum, inquit castitatis & totius monastice, si pium est, debet necessario secum inuolueret libertatem tursus omittendi. Et potest hæc hæresis fucari ex verbis Christi. Qui potest capere capiat. Si omnis perfectus esse. Et ex illo Pauli præceptum Domini non habeo consilium autem do. Et ratio, inquit est: quia priuamus non libertate, quia iusti debent seruire Deo, & non sicut mancipia. Et inde inscripsit alium nefarium librum de captiuitate Babylon. sic enim appellat. Ecclesiasticas traditiones. Respondet ergo S. Th. quod sicut non posse peccare non dimittit libertatem, ita neque necessitas firmatae voluntatis in bonum qualis est necessitas voti. Ad huius autem liquidiorum intelligentiam notandum est, duplicem esse necessitatem agendi, alterum quidem naturalem, qualis est in brutis animantibus & in rebus inanimis. Et hæc prorsus tollit rationem laudis & meriti. Altera est necessitas obligationis. Et hæc non tollit meritum, sed auget. Alias inconscie atq. in nostram perniciem nos Deus legibus obligasset. Quod si altissimam rei huius rationem desideras, ex sine libertatis tibi liceat perpendere. Animvero etsi liber as nostra natura lis nobis sit tamẽ auctor ipse nature Deus in hoc nos atque angelos liberos creauit, vt opera nostra digna essent laude, & præmij merita apud ipsum. Opera enim naturalia, vt modo dicebamus, merita esse nequeunt. Ad hoc igitur nostram condidit libertatem, vt cum malum facere possimus, facientes bonum, mereamur vitam æternam, quam si nobis absq. vllis prorsus meritis neg. nostris neque Christi contulisset, flore illo accidētario gloriæ caruisset, quod est mereri quod habet. Nam præstantius est mereri, quod non habes quam id habere quod nõ mereris. Vbi ergo libertas nostra in bonum figitur, vt non peccet, nihil libertatis perdit, quia figitur in id, ad quod creata est. Quapropter neque Apostolo

Luther.

Motiuu

Lutheri

Solutio.

S. Th.

Fit liquida solutio San. Thom.

rui voluntas in bonum confirmata vllam perdidit libertatem, ac multo minus beati longeq. minime Christus, qui licet ad vtrumlibet haberit libertatem, non tamen ad id, quod malum est in sensu composito.

August. Vnde Augu. in eadem ipsa epistola, Felix, inquit, necessitas est, quæ in meliora compellit. Vnde illæ auctoritates supra citatæ quibus Christus ostenditur liberam reliquisse familiam suam ad consiliorum opera, perperam ab hæreticis intelliguntur, quali nos prohibuerit ne voto nos ad illa cõsecraremus. Legitimus enim sensus est, quod voluit nos illorum præceptionibus deincere, qui tamen voto se voluerit ad illa perstringere, hoc ipsum consilium est saluberrimum. Alioqui nullus esse: monachorum fixus status, si cuiilibet prohibito factus abire, sed hoc ipsum est quod ipsi moluntur. Aliquem tamen tibi forte scrupulum verba S. Tho. iniicient, quibus comparat necessitatem voti illi, quæ est nõ posse peccare, cum tamen votum de opere suæ pete rationis sit, cuius contrarium non est peccatum. Respondetur tamen non eo illa quidem verba retulisse, vt affirmaret votum esse firmitatem non peccandi, sed vsu est similitudine, quod sicut stabilitas non peccandi in Apostolis & beatis non minuit libertatem, ita neq. firmitas faciendi opus consilij, quod est maius de maiori bono. Ad secundum respon. per distinctionem. Duplex enim est periculum alterum, quod ex ipso facto nascitur, cui quidem re obijcere non est consilium. Vt cum quis se ponti committit ruinam minanti, aut inter cornua se proijcit truci tauri. Sed alterum est periculum non quidem ex facto ortum, se ex hominis fragilitate & languore. Et huic se hominem gratia melioris boni offerre, non solum non est semper temerarium, verum & non nunquam expediens, vt equum ascendere, vt expediens inter absolutus, licet ob segnitatem tuam possis inde cadere. Item neq. est temerarium periculis te committere, quæ ex euentu solent evenire. Ait enim Sapiens Eccl. 11. Qui obseruat ventum non seminabit, & qui considerat nubes, nunquam metet; periculum autem voti non est prioris generis, sed posterioris puta quod vir constans & strenuus superare potest. Vnde in eadem epistola August. Non te inquit, voluisse peniteat; imò gaude iam tibi non licere, quod tum tuo

detrimento licuisset. Ad tertium respondeatur, quod Christo nulla ratione vouere cogebatur: tum quod Deus erat, tum quod in quantum homo constâtissimam habebat voluntatem in bono, ceu comprensor existens. Vnde illud Psal. Vox mea reddam in conspectu timentium eum, non de sua ipsius persona, sed de corpore, quod est ecclesia intelligitur. Apostoli vero vota paupertatis & reliqua susceperunt, vt Mat. 19. colligitur, vbi ait Petrus, Ecce nos reliquimus omnia & sequuti sumus te, quid ergo erit nobis? De quo latius. q. 3. & 6.

ARTICVLVS III.

Virum votum sit actus latræ suæ religionis.

CVm in quaestione hac de voti virtute sermo versetur, quaeritur, cuiusnam sit virtutis officium? Et arguit primo, quod nullus sit spãlis opus. Omne opus cuiusq. virtutis, vt supra dictum est, potest esse voti materia, cuiusdem autem virtutis esse videtur promittere, & facere, ergo cuiuscunque virtutis est, suam vouere opus, atque adeo non est specialis, virtus.

Secundo, illa est solum religionis virtus, vt in de Officiis auctor est Tullius, qua cultus Deo ceremoniamque offerimus, qui autem aliquid Deo vouet, tantum promittit, ergo non est religionis actus.

Tertio: Religionis cultus soli Deo exhibendus est, cui latræ datur, votum autem non solum Deo, verum & sanctis fit, imò & prelati quibus religionem professuri, obedientiam promittunt, ergo votum nõ est religionis actus. In contrarium est illud Hsaiæ 16. Colent cum in hostijs & muneribus, & vota vouebunt Domino, & solent vbi colere, quod est religionis, per id expãeatur quod est vouere.

Ad intellectum quaestionis huius notandum est, actum quemlibet studiosum hirsuriam esse posse alicuius virtutis, videlicet, & elicitus, & imperatus. Ille enim actus est elicitus a virtute, qui est obiectum formalis eiusdem virtutis. Sic enim credere est actus elicitus fidei, & restituere alienum, actus elicitus iustitiæ. Instar actuum potentiarum. Visio enim elicitur a visu, quia est sensatio coloris. Ille autem actus imperatur a virtute, quod elicitur per imperium illius mouentis aliam virtutem propter suum finem, vt de quantum

Scrut. Jus i ver bis San. Thom.

1. solutio.

A d secũ dũ arg.

August.

SOTO
de Iustitia
Legibus
III
13